

Verborgen vraag (not)

Cijfers belastingdienst over gebruik van Linux

De cijfers van de Belastingdienst over het gebruik van Linux duiden op een verborgen vraag naar dit besturingssysteem. Dat zegt Jan Willem Stumpel, beleidsmaker bij het ministerie van Economische Zaken. "Dat de Belastingdienst meer dan alleen Windows ondersteunt, is een groot succes," zegt Stumpel. "Het gebruik van alternatieve systemen groeit in een jaar met 65 procent."

Gijs Hillenius

Stumpel, een van de EZ-ambtenaren die bezig zijn met het ontwikkelen van het Open Source-beleid, bedoelt het echter ironisch. Ook hij is erg teleurgesteld dat er dit jaar niet nog meer Nederlanders hun belastingaangifte 2006 invulden en opstuurden middels Linux. "Maar hoe gering het gebruik van Linux is, er zit wel heel veel groei in."

Ook zijn conclusie dat de cijfers op een verborgen vraag duiden, is half-ironisch, half gemeend. Een vraag waar geen aanbod tegenover staat, leidt niet tot transacties en komt nooit in de statistieken terecht, zegt hij. "Het is net als reizen per vliegtuig. Daar droomde de mensheid al weet-ik-hoelang over. Het kon pas in de 20e eeuw, en toen ging het ook meteen erg hard."

6589

Desondanks, wie de cijfers bekijkt, concludeert eerder dat er slechts één besturingssysteem is, Microsoft Windows. Meer dan 99 procent van de aangiften, ruim 5,7 miljoen, wordt ingevuld op Windows-computers, 41.653 Nederlanders gebruiken hiervoor een Mac en slechts 6589 van de belastingbetalers passen Linux toe (zie tabel 1).

Het is pas de tweede keer dat de belastingdienst deze cijfers verstrekt. De

dienst stelt sinds vorig jaar het aangifteprogramma beschikbaar voor de drie besturingssystemen. Dat heeft te maken met politieke druk, kamervragen en verzoeken van Linuxgebruikers, maar vooral met de software waarmee het aangifteprogramma is gebouwd.

De dienst stapte gewoon over op een moderne ontwikkelomgeving, waarmee het weinig moeite kost een versie te maken van het aangifteprogramma voor meer dan één besturingssysteem. Zonder die tool was de dienst er nooit aan begonnen, want dat had het ontwikkelbudget verdrievoudigd, vertelde de dienst in 2006 aan Linux Magazine.

Geen concurrentie

Jo Lahaye, voorzitter van Holland Open, een stichting die het gebruik van open source en open standaarden wil stimuleren, noemt het cijfer een kruimel. Hij vindt het "slecht nieuws voor de Nederlandse consument en nog erger voor de bedrijven en onze economie. Er is geen concurrentie. In deze situatie is er niemand die een stap harder wil lopen. Bedrijven zitten gevangen in de mogelijkheden van dit besturingssysteem." Uit de cijfers blijkt volgens Lahaye dat slechts een paar duizend pc-gebruikers zich realiseren hoe gevaarlijk de afhanke-

lijkheid van Microsoft is. "Zo'n overheersing zou bij banken, media of nutsbedrijven nooit worden toegestaan. Over het gebrek aan marktwerking in deze zo cruciale sector hoor je echter niemand. De stilte van politici hierover vat ik niet."

Jan Willem Broekema, programma-manager van Ososs, dat overheden moet aanzetten tot het gebruik van open source en open standaarden, is enigszins onzeker hoeveel er is af te leiden uit de meting van de Belastingdienst. "Misschien hoeven Linuxgebruikers geen aangifte te doen, bijvoorbeeld omdat het studenten zijn." Hij is de daarnaast niet de enige die erop wijst dat veel van de aangiften worden gedaan door administratiekantoren. "Kortom, deze cijfers zeggen eigenlijk weinig."

Toch vindt hij dat de cijfers de consumentenbond en de Nederlandse Mededingingsautoriteit tot actie moeten aanzetten. "Of je nu naar één computerwinkel gaat, of naar tien, er is geen keus qua besturingssysteem. Dat is slecht."

De Nederlandse overheden beginnen zich volgens Broekema gelukkig het gebrek aan keuze te realiseren, al zal echte verandering jaren vergen. "Het onafhankelijk kunnen blijven is absoluut een taak voor de overheid. Het begint ermee dat ze zich langzaam losmaakt van Microsoft's bestandsformaten." «

Tabel 1: Een onzichtbaar marktaandeel (%)

Jaar	Linux	Mac	Windows
2006	0.1	0.5	99.3
2007	0.1	0.7	99.2

Tabel 2: Nederland telt minstens 6589 Linuxgebruikers

Besturingssysteem	2006	2005	stijging (%)
Windows	5729394	4700000 *	21
Mac	41653	25002	66
Linux	6589	4177	58
Mac + Linux	48242	29179	65

* Dit cijfer is niet gegeven door de Belastingdienst. Het is echter ongeveer 4,7 miljoen.